

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертаційну роботу Кізіма Ярослава Володимировича
«Клініко-морфологічне обґрунтування антирефлюксної терапії
у хворих на плоскоклітинний рак гортані I-II стадії T₁₋₂N₀M₀
на фоні ларингофарингеального рефлюксу»,
подану до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина**

Актуальність теми дисертації.

Підвищення ефективності діагностики і лікування онкологічних хворих є важливою задачею сучасної медицини, актуальність якої зумовлена ростом захворюваності та смертності від злоякісних новоутворень та невисокими показниками якості життя хворих після лікування. Представлена робота присвячена досить актуальній проблемі сучасної онколарингології, а саме взаємозв'язку ларингофарингеального рефлюксу і раку гортані. Плоскоклітинні карциноми голови та шиї, включаючи рак гортані, посідають шосте місце за розповсюдженістю за даними світової статистики розвинутих країн.

Незважаючи на покращення локального контролю та виживання з використанням комбінованої хіміотерапії, локальні рецидиви реєструється у $\approx 30\text{--}40\%$ пацієнтів, а в 20–30% випадків виникає метастазування. У структурі загальної захворюваності на злоякісні новоутворення рак гортані, за різними даними, посідає 4-те–8-ме місце та становить 1–8% від усіх локалізацій. За даними Національного канцер-реєстру України, захворюваність на рак гортані протягом останніх років в Україні залишається відносно стабільною і сягає 4,7–5,2 на 100 000 населення.

Як відомо, ларингофарингеальний рефлюкс є однією з можливих причин виникнення поліпів і гранульом гортані. Також висувається гіпотеза що ларингофарингеальний рефлюкс може бути одним з причинних факторів ризику розвитку раку гортані. Ларингофарингеальний рефлюкс суттєво корелює із споживанням алкоголю та палінням серед хворих на рак гортані. Висока частота ларингофарингеального рефлюксу при раку гортані вказує на те, що ларингофарингеальний рефлюкс можна розглядати як можливий фактор розвитку раку гортані. Куріння, вживання алкоголю і вплив вірусних і

токсичних агентів є загально визнаними факторами ризику розвитку плоскоклітинного раку гортані. Разом с тим, у сучасній медичній літературі обмежена кількість відомостей що до взаємозв'язку ларингофарингеального рефлюксу і раку гортані.

Ці обставини обґрунтовують актуальність роботи для медичної науки, яка розширює дослідження по пошуку нових ефективних методів лікування хворих з плоскоклітинним раком гортані з врахуванням сучасних тенденцій розвитку медицини.

Все вище викладене обумовлює необхідність і актуальність теми дисертаційної роботи Кізіма Ярослава Володимировича.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами:

Дисертаційна робота Кізіма Я.В. є фрагментом планової науково-дослідної роботи: ДУ «Інститут невідкладної та відновної хірургії імені В.К. Гусака НАМН України»: «Вивчити клінічні та морфологічні аспекти впливу патологічного рефлюксу на виникнення рецидивів та перебіг раку гортані для удосконалення методів прогнозування та профілактики рецидивів» (№ державної реєстрації 0117U000466) (2017 – 2019 рр.). Здобувач є відповідальним виконавцем науково-дослідної роботи.

Мета і завдання дослідження логічно слідує з проведеного автором огляду спеціальної літератури (222 першоджерел) та аналізу результатів використання різних методів діагностики та лікування хворих на рак гортані.

Клінічні дослідження виконані на достатньому матеріалі: для вирішення поставлених завдань, відповідно до мети дослідження було проведено комплексне обстеження 103 хворих на рак гортані I-II стадії T₁₋₂N₀M₀. Вік пацієнтів варіював від 35 до 80 років, середній вік становив 64,7 років. З них чоловіків було 169 (84,5%), жінок – 31 (15,5%). Критерієм відбору пацієнтів для дослідження була наявність у них морфологічно верифікованого раку гортані I-II стадії. Всі обстежені були розподілені наступним чином: в основну групу увійшло 34 хворих на рак гортані зі встановленим ларингофарингеальним рефлюксом, яким в подальшому проводилася антирефлюксна терапія в післяопераційному періоді. У групі порівняння

спостерігалися 31 хворий на рак гортані, з встановленим ларингофарингеальним рефлюксом, яким після виконання стандартного лікування антирефлюксна терапія не призначалася. Контрольну групу склали 38 хворих на рак гортані, без наявності ларингофарингеального рефлюксу.

Для виконання морфологічних досліджень було відібрано зразки тканин операційних і біопсійних матеріалів 30 хворих, які були розділені наступним чином: в основну групу дослідження увійшли 10 хворих на рак гортані I-II стадії з встановленим ларингофарингеальним рефлюксом на підставі добового рН-моніторингу; групу порівняння склали 10 хворих на рак гортані, яким ларингофарингеальний рефлюкс було виключено шляхом попередніх клінічних та інструментальних досліджень; контрольну групу склали 10 хворих ларингофарингеальним рефлюксом без наявності злоякісного неопластичного процесу (хворі яким виконувалось хірургічне лікування з приводу поліпів та гранульом гортані).

Аналіз даних свідчить, що досліджувані групи хворих ідентичні по основних параметрах, використаний комплекс високоінформативних методів дослідження, дозволили оцінити сукупність патологічних процесів, що визначають перебіг змін і тактику лікування.

Дослідження виконані на високому науковому і методологічному рівні. Результати досліджень систематизовані, статистично оброблені і не викликають сумнівів.

Результати клінічних досліджень, не суперечать один – одному. Вони свідчать про те, що мета і завдання дослідження автором досягнуті.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові положення, виводи і рекомендації дисертаційної роботи Кізіма Ярослава Володимировича на тему: «Клініко-морфологічне обґрунтування антирефлюксної терапії у хворих на плоскоклітинний рак гортані I-II стадії T₁₋₂N₀M₀ на фоні ларингофарингеального рефлюксу» обґрунтовані достатнім фактичним матеріалом: в основі роботи лежать

